

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie uznawania świadectw marynarzy wydawanych przez Państwa Członkowskie, i zmieniającej dyrektywę 2001/25/WE

COM(2004) 311 końcowy -2004/0098 (COD)

(2005/C 157/07)

Dnia 6 maja 2004 r. Rada postanowiła, zgodnie z art. 80 ust. 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

Sekcja ds. Transportu, Energii, Infrastruktury i Społeczeństwa Informacyjnego, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swą opinię dnia 24 listopada 2004 r. Sprawozdawcą był Eduardo Manuel Chagas.

Na 413. sesji plenarnej, która odbyła się w dn. 15-16 grudnia 2004 r. (posiedzenie z dnia 15 grudnia), Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny 140 głosami za, przy 4 głosach wstrzymujących się, przyjął następującą opinię:

1. Informacje ogólne

1.1 26 kwietnia 2004 r. Komisja przedstawiła projekt dyrektywy w sprawie uznawania świadectw marynarzy wydawanych przez Państwa Członkowskie i zmieniającej dyrektywę 2001/25/WE⁽¹⁾ celem zapewnienia uproszczonej procedury uznawania świadectw wydawanych przez Państwa Członkowskie.

1.2 Warunki wykształcenia, wydawania świadectw i pełnienia wacht przez marynarzy określa Konwencja Międzynarodowej Organizacji Morskiej o wymaganiach w zakresie wykształcenia, wydawania świadectw oraz pełnienia wacht z 1978 r. z późniejszymi zmianami (Konwencja STCW). Konwencja określa, między innymi, szczegółowe kryteria dotyczące uznawania świadectw marynarzy wydawanych przez strony kapitanom statków, oficerom i radiooperatorom.

1.3 Wymagania te przeniesiono do ustawodawstwa wspólnotowego dyrektywą 2001/25/WE⁽²⁾ Parlamentu Europejskiego i Rady z 4 kwietnia 2001 r., zmienioną dyrektywą 2003/103/WE⁽³⁾ w sprawie minimalnego poziomu wykształcenia marynarzy (zwanej dalej Dyrektywą). Dlatego też od Państw Członkowskich wymaga się wydawania marynarzom świadectw kompetencji zgodnych z tymi normami.

1.4 Odnośnie uznawania świadectw przez Państwa Członkowskie, dyrektywa 2001/25/WE stanowi, że uznanie świadectw marynarzy obywateli Państw Członkowskich lub państw trzecich podlega postanowieniom dyrektywy 89/48/EWG⁽⁴⁾ i 92/51/EWG⁽⁵⁾ w sprawie ogólnego systemu uznawania dyplomów poświadczających wykształcenie zawodowe i szkolenia. System ten ustanawia procedurę uznawania dowodu kwalifikacji zawodowych marynarzy, która obejmuje porów-

nanie zdobytego wykształcenia i wykszolenia, jak również odpowiednich kwalifikacji. W wypadku znaczących różnic między nimi zainteresowani marynarze mogą poddać się specjalnym procedurom wyrównawczym. Paradoksem jest, że w granicach UE wzajemne uznawanie przez Państwa Członkowskie jest trudniejsze niż uznanie świadectw z państw trzecich.

1.5 Komisja proponuje automatyczne uznanie przez Państwa Członkowskie wszystkich świadectw wydanych marynarzom przez inne Państwo Członkowskie zgodnie z Dyrektywą. Głównym celem zaproponowanej procedury jest zapewnienie, że wszyscy marynarze wykwalifikowani w danym Państwie Członkowskim i posiadający takie świadectwa będą mogli pełnić służbę na pokładzie statków pod banderą innego Państwa Członkowskiego bez jakichkolwiek warunków wstępnych.

1.6 Ponadto Komisja uważa, że należy do prawa wspólnotowego włączyć wymagania Konwencji STCW w odniesieniu do umiejętności językowych marynarzy. Wymagania te umożliwiłyby skuteczną komunikację na pokładach statków, jednocześnie ułatwiając swobodny przepływ wykwalifikowanych marynarzy.

1.7 Celem projektu Komisji jest poprawienie dyrektywy 2001/25/WE oraz zapewnienie:

— obowiązku Państw Członkowskich do przyjęcia środków zapobiegających i nakładających karę za praktyki oszukańcze związane ze świadectwami marynarzy, a także

— regularnej oceny stosowania się Państw Członkowskich do wymagań dyrektywy 2001/25/WE.

(1) Dyrektywa 2001/25/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 4.4.2001 w sprawie minimalnego poziomu wykształcenia marynarzy.

(2) Zob. przypis 1.

(3) Dyrektywa 2003/103/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 17.11.2003. zmieniająca dyrektywę 2001/25/WE w sprawie minimalnego poziomu wykształcenia marynarzy.

(4) Dyrektywa Rady 89/48/EWG w sprawie ogólnego systemu uznawania dyplomów ukończenia studiów wyższych, przyznawanych po ukończeniu kształcenia i szkolenia zawodowego..

(5) Dyrektywa Rady 92/51/EWG w sprawie drugiego ogólnego systemu uznawania kształcenia i szkolenia zawodowego, uzupełniająca dyrektywę 89/48/EWG.

2. Uwagi ogólne

2.1 EKES dostrzega konieczność procedury wspomagającej uznawanie przez wszystkie Państwa Członkowskie świadectw marynarzy wydawanych w granicach Unii zgodnie z minimalnymi wymaganiami dyrektywy 2001/25/WE z późniejszymi zmianami.

2.2 EKES dostrzega również konieczność zapewnienia pełnej i stałej zgodności z istniejącymi wymaganiami w celu wypełnienia zobowiązań międzynarodowych.

2.3 EKES zauważa w swych wnioskach z 5 czerwca 2003 r. nacisk położony przez Radę na potrzebę sprzyjania mobilności marynarzy w granicach Unii ⁽⁶⁾.

2.4 EKES dostrzega również, że obecny ogólny system uznawania kształcenia i szkolenia zawodowego jest niewygodny i wyklucza wzajemne uznawanie świadectw wydawanych przez Państwa Członkowskie z zastosowania stosownych postanowień Konwencji.

2.5 EKES przyznaje, że wprowadzona niedawno procedura uznawania świadectw poza Unią jest prostsza, dlatego też marynarze wykwalifikowani w danym Państwie Członkowskim mogą znaleźć się w pozycji niekorzystnej. Proponowane zmiany, zgodne z wymaganiami międzynarodowymi, powinny zapobiec takiej ewentualnej sytuacji.

2.6 EKES przyznaje również, że pewne Państwa Członkowskie rezerwują dla swoich obywateli funkcje kapitanów i pierwszych oficerów, co potwierdził Trybunał Sprawiedliwości w sprawach C-47/02 i C-405/01; stanowi to potwierdzenie tego, że Państwa Członkowskie mogą uniemożliwiać wolny przepływ marynarzy, w ten sposób rezerwując stanowiska dla własnych obywateli. Holandia i Wielka Brytania stosują najmniej restrykcyjną politykę spośród Państw Członkowskich, jeśli chodzi o zatrudnienie obcokrajowców.

2.7 EKES dostrzega konieczność wspólnego języka roboczego, który wszyscy marynarze rozumieją i w jakim są w stanie się porozumieć. Jest to szczególnie ważne w sytuacjach awaryjnych oraz dla poprawy warunków społecznych na pokładzie.

2.8 EKES z zadowoleniem przyjmuje zwrócenie przez Komisję uwagi na rozprzestrzenianie sfałszowanych świadectw ujawnione w niedawnym studium Międzynarodowej Organizacji Morskiej ⁽⁷⁾ i wzywa Państwa Członkowskie do podjęcia i zastosowania wszelkich niezbędnych środków mających zapobiec nieuczciwemu zdobywaniu, nieuczciwemu wydawaniu oraz fałszowaniu świadectw marynarzy.

2.9 Zgadając się z potrzebą wprowadzenia skuteczniejszego i mniej uciążliwego systemu dwustronnego uznawania świadectw przez Państwa Członkowskie, EKES uważa, że stale konieczne są procedury mające aktywnie zwalczać nieuczciwe wydawanie świadectw. Przyjmujące Państwa Członkowskie muszą posiadać odpowiednie procedury umożliwiające wykorzystanie świadectwa wydanego przez inne Państwo Członkowskie na pokładzie statku przyjmującego Państwa Członkowskiego.

2.10 EKES uważa, że przyjmujące Państwo Członkowskie, wymagając minimalnych standardów dotyczących umiejętności językowych od wszystkich posiadaczy świadectw, winno spełniać wymagania dotyczące znajomości prawa morskiego tegoż Państwa Członkowskiego. Narzuca to konieczność wydania dokumentu 'uznania'.

2.11 EKES przyjmuje do wiadomości, że ważną rolę w zapewnieniu zarówno zgodności i spójności w Państwach Członkowskich, jak i zminimalizowania obciążeń administracyjnych, odegrać może Europejska Agencja Bezpieczeństwa Morskiego (EMSA). Jest to niezbędne do zapewnienia doskonałej reputacji zawodowej marynarzy certyfikowanych w Państwach Członkowskich.

2.12 Dostrzegając ważną rolę EMSA, EKES zauważa również jej ograniczenia. Tym niemniej, EKES zwraca uwagę Komisji na konieczność zasobów natury finansowej, ludzkiej i technicznej.

2.13 EKES zwraca uwagę Komisji na możliwe negatywne skutki zezwolenia nieograniczonej liczbie obywateli jednego Państwa Członkowskiego na żeglugę na statkach innego Państwa Członkowskiego. EKES zgadza się, że jest to zgodne z zasadą wolnego przepływu pracowników, a w pewnych wypadkach jest również koniecznością, zauważa jednak, że brak jakichkolwiek ograniczeń dotyczących liczby wydawanych świadectw może negatywnie wpłynąć na stałe zatrudnienie marynarzy w niektórych Państwach Członkowskich. W efekcie końcowym może to wpłynąć na stabilność i rozwój kadry marynarskiej w UE.

2.14 EKES wzywa Państwa Członkowskie do współpracy z partnerami społecznymi, mającej na celu osiągnięcie zrównoważonego systemu zatrudnienia, aby zapewnić stabilność i rozwój kadry marynarskiej w UE.

2.15 EKES wyraża niezadowolenie z faktu, że Komisja, zajmując się wcześniej uznawaniem obywateli państw trzecich, a obecnie wzajemnym uznawaniem świadectw marynarzy UE, nie dąży do stworzenia ogólnie stosowanych postanowień związanych z ochroną socjalną dla wszystkich marynarzy zatrudnionych na statkach pływających pod banderą UE.

⁽⁶⁾ O promowaniu żeglugi i zawodu marynarza w granicach Unii.

⁽⁷⁾ Studium nieuczciwych praktyk związanych ze świadectwami kompetencji i potwierdzeń, Międzynarodowe Marynarskie Centrum Badawcze (SIRC) 2001.

3. Uwagi szczegółowe

3.1 Artykuł 1

Uznaje się, że Dyrektywa mieć będzie zastosowanie wobec zawodów marynarskich wykonywanych przez obywateli Państwa Członkowskiego oraz obcokrajowców posiadających świadectwo kompetencji wydane przez Państwo Członkowskie. Ważne jest, aby nie objęło to świadectw wydanych początkowo przez państwo trzecie i uznanych przez Państwo Członkowskie.

3.2 Artykuł 3

EKES uznaje w ustępie 2, że każdy marynarz posiadający odpowiednie świadectwo lub inne świadectwo określone w ustępie 1, będzie miał prawo służyć na pokładzie statku pływającego pod banderą innego Państwa Członkowskiego; należy jednak dodać, że powinno to mieć miejsce jedynie po wydaniu oficjalnego dokumentu uznania. Dokument taki wymagany jest to zapobieżenia nieuczciwemu wykorzystaniu świadectw i poświadczenia umiejętności językowych oraz znajomości prawa morskiego przyjmującego Państwa Członkowskiego.

3.3 Artykuł 4

EKES przyznaje, że konieczne jest, aby marynarze osiągnęli odpowiedni poziom zaawansowania językowego, zgodnie z sekcją A-II/1, A-III/1, A-IV/2 i A-II/4 Kodeksu STCW. Tym niemniej, nie jest to jednoznaczne, gdyż trudno będzie Państwom Członkowskim zapewnić, że postanowienie to zostało spełnione, podczas gdy obowiązek ten, zgodnie z Kodeksem STCW, spadać powinien na przyjmujące Państwo Członkowskie, aby zapewnić, że marynarze osiągnęli odpowiedni poziom zaawansowania językowego. Po spełnieniu tego warunku przyjmujące Państwo Członkowskie będzie mogło wydać odpowiedni dokument uznania.

3.4 Artykuł 5

EKES z zadowoleniem przyjmuje postanowienia dotyczące zapobiegania fałszerstwu. Wykorzystanie sfałszowanych świadectw kompetencji może nie tylko zagrozić bezpieczeństwu na morzu, ale i spowodować poważne zniszczenia środowiska morskiego i naruszyć dobrą reputację zawodu marynarza. Wydanie odpowiedniego dokumentu uznania wspomagając będzie zapobieganie nieuczciwemu wykorzystaniu świadectw.

3.5 Artykuł 6

EKES z zadowoleniem przyjmuje rolę EMSA w zapewnieniu, że Państwa Członkowskie podejmą i wdrożą odpowiednie działania mające na celu zapobieżenie i penalizację nieuczciwego wykorzystania świadectw.

3.6 Artykuł 7

EKES przyjmuje do wiadomości i wyraża zadowolenie, że Komisja we współpracy z Agencją weryfikować będzie nie rzadziej niż co pięć lat stosowanie się przez Państwa Członkowskie do wymagań dotyczących wyszkolenia i wydawania świadectw, określonych w dyrektywie 2001/25/WE.

4. Podsumowanie

4.1 Bez uszczerbku dla powyższych uwag, EKES przyjmuje do wiadomości i wyraża zadowolenie z projektu Komisji.

4.2 EKES zgadza się, że konieczny jest mniej kłopotliwy system uznawania świadectw przez Państwa Członkowskie. Tym niemniej, automatyczne uznawanie nie powinno wykluczać konieczności zapewnienia odpowiednich umiejętności językowych, znajomości prawa morskiego przyjmującego Państwa Członkowskiego oraz zapobieżenia nieuczciwemu wykorzystaniu świadectw. Wymaga to zatem od Państw Członkowskich wdrożenia odpowiednich procedur.

4.3 EKES, uznając konieczność skutecznego i niezawodnego systemu uznawania świadectw kompetencji wydawanych w Państwach Członkowskich, wyraża jednocześnie zaniepokojenie, że Komisja nie zajmuje się przyszłym zatrudnieniem obywateli UE oraz zachowaniem i wzrostem zaplecza europejskiej kadry marynarskiej.

4.4 EKES przyjmuje do wiadomości planowaną rolę Komisji i EMSA w zapewnieniu rzetelności procedur i zwraca się do Komisji o rozważenie udostępnienia odpowiednich środków zarówno na szczeblu Państw Członkowskich, jak i na szczeblu europejskim.

4.5 EKES, dostrzegając wagę, jaką Komisja przykładą do kształcenia i wyszkolenia marynarzy w interesie bezpieczeństwa na morzu oraz ochrony środowiska morskiego, wyraża zaniepokojenie, iż nie podjęto dodatkowych działań mających zapewnić, iż zarówno obywatele państw trzecich, jak i obywatele UE nie będą wyzyskiwani na statkach Państw Członkowskich.

Bruksela, 15 grudnia 2004 r.

Przewodnicząca

Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

Anne-Marie SIGMUND